

POMM1083

Suomen kielen ja kirjallisuuden pedagogiikka (5 op)

Kielitietoisuus ja tekstien tulkitseminen

Päivi Torvelainen

(osa materiaaleista Hankala, Kainulainen, Mustonen)

Kuvat Pixabaystä

Tänään
tavoitteena

- Kielitietoisuus-teema loppuun (kieli 1 ja kieli 2 luentojen pureskelua)
- syventää ymmärrystä tekstien tulkitsemisesta
 - Alkuvaiheeseen keskitytään demolla 30.10. -> Kaikki tekevät ennakkotehtävänä moduulista 3 tehtävän 1 A-osan.

Kielitietoisuus koulun käytänteissä

Mukailtu artikkelista Andersen, L. K. & Ruohotie-Lyhty, M. (2019). Mitä on kielitietoisuus ja miten se näkyy koulussa?. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 10(2). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2019/mita-on-kielitietoisuus-ja-miten-se-nakyy-koulussa>

- **Kielen huomioiminen**
 - Mitä kielellä tehdään eri tilanteissa/miten kieli toimii eri tilanteissa? esim. tekstin rakentuminen, sanasto/fraasit -> varmistetaan ymmärtäminen
 - Kielen vaihtelu (puhuttu/kirjoitettu, aika, paikka, tilanne)
- **Kielellinen luovuus**
 - leikitään merkityksillä, muodoilla tai muodon ja merkityksen välisellä suhteella
- **Metakielellinen tieto ja metakielellinen pohdinta**
 - tietoa kielestä järjestelmänä ja kielen käyttöön liittyvistä säännöistä -> käsitteet
- **Kieliin ja kieliyhteisöön kohdistuvat asenteet**
 - luokan ja muun ympäristön monikielisyyden huomiointi

Kielen variaatio

Kieli elää

- ajallisesti
- sosiaalisesti
- alueellisesti
- yksilöittäin

Millaisia kielimuotoja sinä käytät?

Kenen kanssa? Missä tilanteissa?

Pekka Sauri

@pekkasauri

Helsingissä. Jännittävää. Krähnystin kahvilaan.

- What would you like, kysyi kassa-agentti.

- Yks Flat White, sanoin. - Juon täällä.

- Here or Take Away, kysyi hän. Luovutin.

- Here, inahdin.

Maksoin. Kassa kollegalleen:

- Älytön ruuhka yhtäkkiä. Tee vielä yks flätti. ☕

Kieli elää

Mitä tarkoittaa Skibidi Ohio Rizz?

Kieli | Opettaja huomasi nuorten puheessa muutoksen, jota he eivät itse huomaa – Tältä kuulostaa uusi suomen kieli

💎 Kulttuuri 25.11. 2:00

Lapset ja nuoret | Lapset puhuvat kouluissa kieltä, jota aikuisen voi olla vaikea ymmärtää – Tässä ovat tämän hetken trendit

💎 Tilaaajille 21.8. 13:44

Opettaja Veera Pirosen keräämä sanasto

greidata = arvioida

lenssi = linssi

letata gou = päästää menemään

likkaa = nuolla

inspektata = tutkia

preijata = rukoilla

publishata = julkaista

separeitata = erotella

shearata = jakaa

said-aiata (side eye) = katsoa paheksuvasti

submittaa = palauttaa koulutehtävä esim. Google Classroomissa

suspendata = erottaa määräajaksi

emmä halua ruinaa näitä = en halua pilata näitä

joskus ne kombainaa yheks = joskus ne yhdistyvät

mä haluun testaa stikkaako tää seinään = kokeilen, tarttuuko tämä seinään

mä kiip appasin niit tuloksii = paransin niitä tuloksia

mä nyt händään tän sisään = palautan nyt tämän (esim. kotitehtävän)

mä reittaan tän = arvioin tämän

miks noi ei exploudaa = miksi nuo eivät räjähdä

tarviiks mun wateraa näitä = tarvitseeko minun kastella näitä

toi friizaa ihan hulluna = tietokoneen toiminta hyytyy voimakkaasti

se vaan pruuvas pointtii = hän vain perusteli kantaansa

se äddäs mut = hän lisäsi minut

sori kun mä hittasin sua = anteeksi, kun löin sinua

sun pitää persevieraa = sinun täytyy sinnitellä

vulffit vaan huntaa, ne ei haiberneittaa, eihän? = sudethan vain metsästävät eivätkä nuku talviunta?

älä judgaa (lausutaan zadzaa) = älä tuomitse

Koko juttu on luettavissa Pedanetissä Tapaamisten diat ja muuta materiaalia – sivustolla -> Muuta materiaalia -kohdassa.

Vastaus: skibidi ohio rizz viittaa ihmiseen, jonka luontaisen karisman ja flirttailutaitojen puute herättää muissa jopa hivenen myötähäpeää tai sääliä.

2. Skibidi

Tätä nykyä sanalla on kuitenkin merkitys: tilanteesta riippuen skibidi tarkoittaa joko coolia tai huonoa ja pahaa. Vaikka viisuselostaja Mikko Silvennoinen käytti sanaa puhtaassa kehumismielessä, vaikuttaisi kuitenkin siltä, että lasten ja teinien suussa sanan merkitys on sittemmin kallistunut vahvasti negatiivisen puolelle.

1. Ohio

Yhdysvaltain osavaltio Ohiolla on sosiaalisen median meemikulttuurissa on oma erityinen paikkansa, joskaan ei niin mairitteleva sellainen. Yleinen vitsi kuuluu, että kun jokin asia on niin järjetön tai outo, sen on täytynyt tapahtua vain ja ainoastaan Ohiossa.

Siksipä nuorison suussa kaikenlaista outoa, typerää tai hullua kutsutaan Ohioksi.

3. Rizzler

Rizz on lyhenne englannin kielen sanasta charisma (karisma). Rizz viittaa ihmisen vetovoimaan ja hurmaavuuteen sekä kykyyn flirttailla.

Näin ollen rizzler on siis flirttiä tihkuva luontainen hurmuri.

Variaation tarkastelu

- Ajallinen variaatio

Kategoria: Kuukauden sana - Kotus

Vuoden sanapoiminnot 2024 - Kotus

- Sosiaalinen (esim. eri ryhmien omat kielet)
- Alueellinen (esim. murteet)
 - *kylymä talavi-ilima, mennähän autohon* (Suomen murteiden sanakirja https://www.kotus.fi/sanakirjat/suomen_murteiden_sanakirja, perinteinen ja moderni maalaisuus <http://neba.finlit.fi/oppimateriaali/kielijaidentiteetti/>)

KUUKAUDEN SANA | 29.8.2025

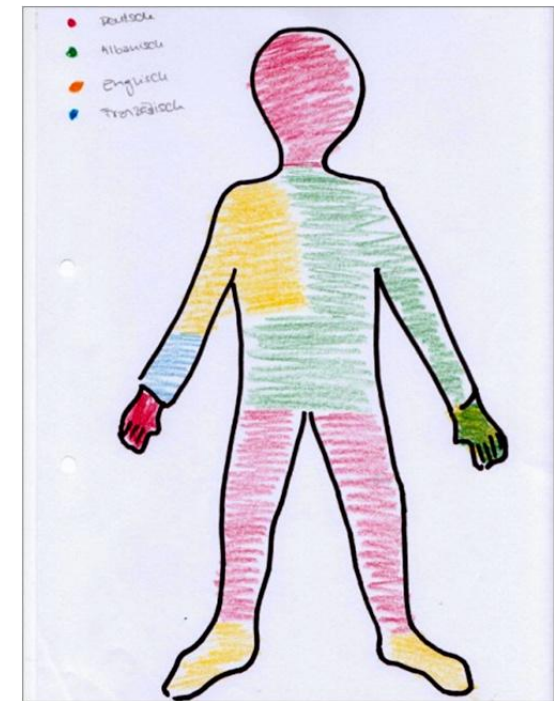
Kuukauden sana elokuussa 2025 on
peukku

Slangisana viittaa vaaralliseen muuntohuumeeseen.

Kielirepertuaarin selvittämistä

- **Ryhmät, joihin kuulun:** Piirrä kartta ryhmistä, joihin kuulut ja joiden toimintaan osallistut päivittäin/viikoittain/satunnaisesti (esim. perhe, koululuokka, harrastusporukat, sosiaalisen median ryhmät: WhatsApp-ketjut, Instagram-seuratut ja seuraajat, Facebookin kaverit, suosikitubettajat, fanisivustot ja peliryhmät jne.). Mikä ryhmä asettuu kartassa keskelle, miksi? Millaisia yhteyksiä eri ryhmien välillä on? Havainnollista ryhmien välisiä yhteyksiä ja yhteydenpidon tiiveyttä visuaalisesti. Kartat voidaan koota yhteiselle seinälle ja pohtia, miten omia sosiaalisia verkostoja voisi laajentaa. Mihin haluaisin kuulua? Miten sinne voisin päästä?
- **Kieleni kehokuvana:** Mitkä kielet ovat osa elämääsi? Millä kielellä tai kielillä ajattelet ja puhut? Millä kielillä kirjoitat? Käytätkö kieliä päivittäin vai esimerkiksi matkoilla? Piirrä omakuva tai käytä valmista kehokuvaa. Valitse jokaiselle kielelle oma väri ja värity kehokuva sopivilla väreillä: Millä kielillä ajattelet ja näet unia (pää)? Mitkä kielet ovat läheisimpiä (sydän)? Mitä kieltä käytät arkisissa askareissa, harrastuksissa ja työssä (käden eri osat)? Mitä tarvitset liikennevälineissä, matkoilla ja urheillessasi (jalat)? Tehdävää voi helposti soveltaa eri-ikäisille ja eri tilanteisiin sopivaksi. Lisää vinkkejä ja erilaisia värityspohjia löytyy esimerkiksi Maledive-hankkeen kotisivuilta (maledive.ecml.at) osiosta *Visualising language repertoires*.

[Visualizing language repertoires | Examples \(ecml.at\)](https://maledive.ecml.at/)

Esimerkkejä materiaalista Minästä kiinni – Perusopetuksen oppimateriaali moninaisista identiteeteistä (s. 34-40)

Pohdi omaa kieli-identiteettiäsi. Miltä sinusta tuntuu, kun puhut suomea, ruotsia, englantia tai jotain muuta kieltä? Tuntuuko sinusta, että sinusta tulee toinen henkilö, kun vaihdat kieltä? Miksi?

Muistatko itse käyttäneesi tilanteeseen epä-sopivaa sanaa, kun et vielä täysin hallinnut vierasta kieltä? Mitä siitä seurasi?

Sanat, tunteet, hajut, aistimukset – kaikkia näitä on helpompi kuvailla ja ymmärtää puhujan vahvimmilla kielillä. Ajattele mielessäsi sanaa ”rakkaus” suomeksi. Miltä se sinusta tuntuu? Käännä sana sitten jollekin muulle kielelle. Miltä se nyt tuntuu?

Tehkää oppilaiden kanssa kielellisiä muotokuvia, joissa oppilaat piirtävät itsensä ja sijoittavat kuviin osaamiaan kieliä kuvaavia värejä (tarkemmat ohjeet ks. Kielestä koppi-kirjan tehtävä *Minun kieleni* s. 211). Verkosta löytyy monia muitakin esimerkkejä kielelliseen elämänkertaan (language biography) liittyvistä tehtävistä. Tämän jälkeen oppilaat voidaan kerätä piiriin ja aloittaa keskustelu piirrosten merkityksistä. Tehtävän tavoitteena on saada oppilaat tietoisiksi osaamistaan kielistä ja omasta kielenkäytöstään. Lisäksi voidaan pohtia, kenen kanssa he näitä kieliä käyttävät, ja keskustella kieliin liittyvistä tunteista.

Tämä tehtävä sopii tällaisenaan vain oppilaille, jotka eivät puhu koulun opetuskieltä ensikielenään. Toki tehtävää voi käyttää myös kielten oppitunneilla.

Pyydä oppilaitasi piirtämään kotinsa paperille ja kuvailemaan sitä viidellä koulun opetuskielen sanalla sekä viidellä heidän ensikielensä sanalla. Oppilaat voivat käyttää verkossa olevaa käännöstyökalua, jos he eivät löydä haluamaansa sanaa tai osaa kirjoittaa sitä. Mitkä sanat he päättivät kirjoittaa suomeksi ja mitkä muilla kielillä? Miksi?

Opettajan on hyvä pohtia myös omia asenteita eri kieliä kohtaan, koska usein asenteet ovat tiedostamattomia. Mitkä kielet herättävät mielikuvia esimerkiksi vallasta ja vauraudesta? Entä millaisia mielikuvia herää kiinasta, venäjästä, ruotsista tai italiasta? Voi myös pohtia, mitä kieliä koulussa on tarjolla, ja mitä tämä kertoo kielten arvostuksesta.

Harjoituksia:

- **Tarinat eri kielillä:** Tarinoilla on keskeinen rooli eri kielissä ja kulttuureissa. Niillä on kamalla voidaan myös hahmottaa erilaisia elinpiirejä ja elämäntapoja. Tarkasteluun voidaan nostaa esimerkiksi universaalit ja usein toistuvat piirteet mutta myös erityiset hahmot, tarinat ja opetukset tai lingvistiset keinot (tekstin rakentuminen, sidoskeinot, sanajärjestys; teeman rakentaminen, juonen kuljetus, hahmojen kuvailu jne.).
- **Lauluja eri kielillä:** Musiikki toimii ikkunana kieliin ja kulttuureihin sekä tukee oppimista kokonaisvaltaisesti huomioimalla koko kehon ja tunteet. Sen avulla voidaan myös tunnistaa ja arvostaa yksilön sekä yhteisöjen kulttuurihistoriaa sekä erilaisia alakulttuureja. Anna oppilaiden valita ja tuoda itse musiikkia luokkaan ja pohtikaa millaisia merkityksiä sillä (esimerkiksi rap-musiikilla) nuorille on.
- **Tiedonhaku ja projektit eri kielillä:** Ratkaiskaa ongelmia, etsikää tietoa ja käyttäkää mahdollisimman monenlaisia medioita eri kielillä – medioita käyttäessä, tietoa hakies- sa ja merkityksistä neuvotellessa eri kielten rinnakkainen käyttö on hyvinkin luonte- vaa. Oppilailla itsellään on usein tiedossaan ja jaettavana uusia medioita ja lähteitä.
- **Opeta toisille:** Opettakaa toisillenne jokin äidinkielen ilmaus tai näkökulma aihee- seen. Se voi olla esimerkiksi arjen fraasi, onnittelulaulu, ajankohtaisiin tapahtumiin ja juhlapäiviin liittyvää kieltä, oman kulttuurin ruoka tai vaikkapa perinne, jota halutaan vaalia.

- Merkitkää kellotauluun, minkälaisissa kielenkäyttötilanteissa ja kohtaamisissa päivän mittaan olette kasvokkain ja medioiden kautta kotona, eskarissa, koulussa, vapaa-aikalla.³² Millaisia kielellisiä tarpeita havaitsette?
- Miten ohjaan hoitolapsia/oppilaita havainnoimaan kielenkäyttöä erilaisissa tilanteissa ja jäljittelemään ilmauksia? Millaisia tilanteita voisi simuloida luokassa? Millaisia draamallisia ja tarinallisia menetelmiä voisi käyttää mahdollistamaan vuorovaikutustaitojen ja tilanteisen kielitaidon kehittymisen?

Lähde: Mustonen, S. & Honko, M. 2018. Monikielisyyttä tukeva pedagogiikka. Teoksessa M. Honko & S. Mustonen Tunne kieli - matka maailman kieliin ja kielitietoisuuteen (s. 118-141) Finn Lectura.

Esimerkkejä
materiaalista
Minästä kiinni –
Perusopetuksen
oppimateriaali
moninaisista
identiteeteistä (s.
34-40)

KIELELLISEN IDENTITEETIN TUKEMINEN PÄHKINÄNKUORESSA

- Kehu ja kannusta oppilaita eri kielten käyttöön! Oppilas panostaa tehtävään mieluummin, jos häntä kannustetaan.
- Auta oppilasta pohtimaan, kuinka hän voisi hyödyntää kielellisiä resurssejaan oppimisessaan ja ennakoimaan, millaisia koulun opetuskielen ymmärtämiseen liittyviä ongelmia hän saattaa kohdata.
- Kehitä ja käytä oppimateriaalia, joka heijastaa oppilaiden jokapäiväisiä kokemuksia kielestä ja kulttuurista. Voit vaikkapa hankkia tietoa oppilaan ensikielen historiasta tai siitä, miten ensikielellä lasketaan. Esimerkiksi ranskassa luku 90 ilmaistaan sanomalla "4-20-10 ($4 \times 20 + 10$)" ja saksassa 32 ilmaistaan sanomalla "2 ja 30 ($2 + 30$)".
- Älä oleta, että oppilas ymmärtää. Tarkista aina!
- Älä koskaan rankaise oppilasta toisen kielen puhumisesta.

Esimerkkejä materiaalista Minästä kiinni – Perusopetuksen oppimateriaali moninaisista identiteeteistä (s. 34-40)

Näillä keinoin varmistat, että oppilaasi oppivat strategioita, jotka auttavat heitä selviytymään kielellisen epävarmuuden tilanteissa:

1. Ilmaise selkeästi, että kaikkien oppilaiden kielet ovat yhtä tärkeitä.
2. Kannusta yhteisiä kieliä puhuvia oppilaita parityöskentelyyn. Anna heidän keskustella tehtävänannosta ja muotoilla se uudelleen omalla kielellään. Pyydä heitä sen jälkeen toistamaan tehtävänanto opetuskielellä.
3. Kannusta oppilaita päättämään vastaukset kontekstin perusteella sellaisissa tehtävissä, joissa konteksti on selkeä.
4. Kannusta heitä etsimään oikea vastaus poissulkemalla vaihtoehtoja, mikäli niitä on useita.
5. Kannusta heitä tekemään yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa.
6. Jos huomaat, että oppilaat ovat ujoja ja arkailevat puhumista isolle ryhmälle, älä aseta heitä tilanteisiin, joissa he joutuvat puhumaan koko luokan edessä. Suosi mieluummin ryhmä- tai parikeskusteluja.

Muistelua tiistailta....

Lukutaidon ulottuvuudet – sosiokulttuurinen näkökulma

Taitojen kehittyminen
suhteessa toisiinsa?
Onko jokin
ulottuvuus/taito muiden
pohjana?

Miten tukevat toinen
toisiaan?

Miten kehittyvät
suhteessa tausta-
tekijöihin: lukijan ikään,
luku-harrastukseen,
toimintaan monenlaisissa
kieliympäristöissä?

Lukutaidon osia/tasoja kognitiivisen näkökulman mukaan (Grünthal 2020, Kauppinen 2010)

L
U
K
U
S
T
R
A
T
E
G
I
A
T

- **Tekninen lukutaito/dekoodaus (mekaaninen lukutaito)**
 - Kirjain-äännevastaavuus, kirjainten yhdistely ja purkaminen -> merkitykset
 - Sanatarkka lukeminen (yksityiskohdan muistaminen)
- **Ymmärtävä lukutaito**
 - Pystyy kertomaan omin sanoin lukemastaan
- **Erittelevä lukutaito**
 - Pystyy näkemään yksityiskohdat suhteessa kokonaisuuteen ja tekemään päätelmiä tai vertailuja (syy-seuraussuhteet)
- **Tulkitseva lukutaito**
 - Ymmärtää tekstin symbolisia tasoja ja kielen tyylikeinoja, täyttää tekstin aukkoja
- **Arvioiva, kriittinen lukutaito**
 - Pohtii tekstin sisältöä suhteessa muuhun asiasta saatavilla olevaan tietoon, arvioi tekstin kirjoittajaa, julkaisumuotoa ja -foorumia -> tekstin tiedon kyseenalaistaminen tarvittaessa
- **Luova lukutaito/ soveltava lukutaito**
 - syntyy uusia ajatuksia ja vaihtoehtoisia toimintatapoja

Sujuva lukeminen ->
sujuvuuden harjoittelu

Vertaisryhmän
tuki

Opettaja
ohjaajana/
mallintajana

Limittäisyys,
lomittaisuus

Miten päästä opetuksessa kiinni kriittiseen lukutaitoon – pedagogiikan näkökulma

- Perustaitojen hallinta: luku- ja kirjoitustaito, kuvanlukutaito...
- Funktionaalisen lukutaidon hallinta
- Tekstien taustojen tunteminen
- Tekstien analyysi ja tulkinta
- Tekstien tuottaminen itse – tuottajan valinnat tulevat näkyviksi
- Oman tekstisuhteen pohtiminen (tunteet, asenteet, tiedot, taidot)

Mitä ajatuksia tai tunteita Helsingin Sanomien kuva ja otsikko (30.9.2025) sinussa herättävät?

Euroviisut | Yle julkaisi vihjeitä tammikuussa paljastuvista UMK-artisteista

UMK:ssa on aiempien vuosien tapaan seitsemän kilpailubiisiä. Raadit valitsivat artistit ja biisit 491 biisin joukosta.

9:01

Oman tekstien tulkitsemisosaamisen arviointi

Arviointi: [Luennot-sivustolta](#)

Ennakkotehtävä:

- 1) Analysoi ja tulkitse oheinen teksti. Käytä hyödyksesi kaikkea aiemmin tekstien analyysistä ja tulkinnasta oppimaasi.
- 2) Miksi tämän tekstin tulkinnassa tarvitaan kriittistä lukutaitoa? Perustele vastauksesi mahdollisimman monipuolisesti.

Suosittu vaikuttajapariskunta on kuollut karmeassa onnettomuudessa – seuraajat järkyttyivät: "Täysi shokki"

Kaksikko ajoi vuoristossa, kun kuolemaan johtanut onnettomuus sattui.

Tulkinnoista ja havainnoista
keskustellaan
Tulkintojen jakaminen monin
eri tavoin – sallivuus erilaisissa
tulkinnoista

Tekstien tulkitseminen ja kielietietoisuus

Aluksi

- Millainen olo tekstistä tulee?
- Mitä tämä teksti yrittää tehdä minulle?

Tekstin tausta

- Miksi teksti on kirjoitettu, mikä tehtävä tekstillä on?
- Kuka tekstin on tuottanut? Miten? Missä se on julkaistu?
- Ketä varten teksti on tuotettu? Kuka sitä käyttää, mihin ja miten?
- Missä kohtaavat samanlaisia tekstejä?
- Millaisia tarkoitusperiä tekstillä on? Kenen etuja se palvelee?

Tekstin rakenteita ja muotoja

- Miten teksti rakentuu? Mistä osista se koostuu?
- Mihin tekstin sisältö perustuu?
 - kokemuksiin, arkielämään, faktatietoon (tai sellaisena esitettyyn), näkemyksiin, mielipiteisiin, tulkintoihin?
- Millaisen roolin teksti rakentaa kirjoittajalle ja lukijalle?
 - Suhteen muodollisuus–epämuodollisuus, läheisyys–etäisyys, tunteikkuus–asiakeskeisyys, tasa-arvoisuus...
- Miten kirjoittaja suhtautuu esittämäänsä asiaan?
 - asenteet, varmuusasteet, totuusarvot jne.

**Tämä on tenttimateriaali ”Kriittisen lukutaidon
ydinkysymykset”**

Lukukokemuksen jakaminen

Peruskysymys: Millainen olo minulle tekstistä tuli?

- Valitkaa esim. pixabaysta kuva tai piirtäkää, joka kuvaa parhaiten tunnelmaa, jonka teksti sinussa herätti.
- Näyttäkää kuvat toisillenne.
- **Kumpikin selittää vuorollaan kaksi minuuttia ilman että toinen keskeyttää.**
- Kun molemmat ovat selittäneet, voitte keskustella hetken. esim. kysellä toisiltanne niistä asioista, joita kuulitte.

Kokemus jaetaan kuvan avulla ja samalla tehdään kuunteluharjoitus

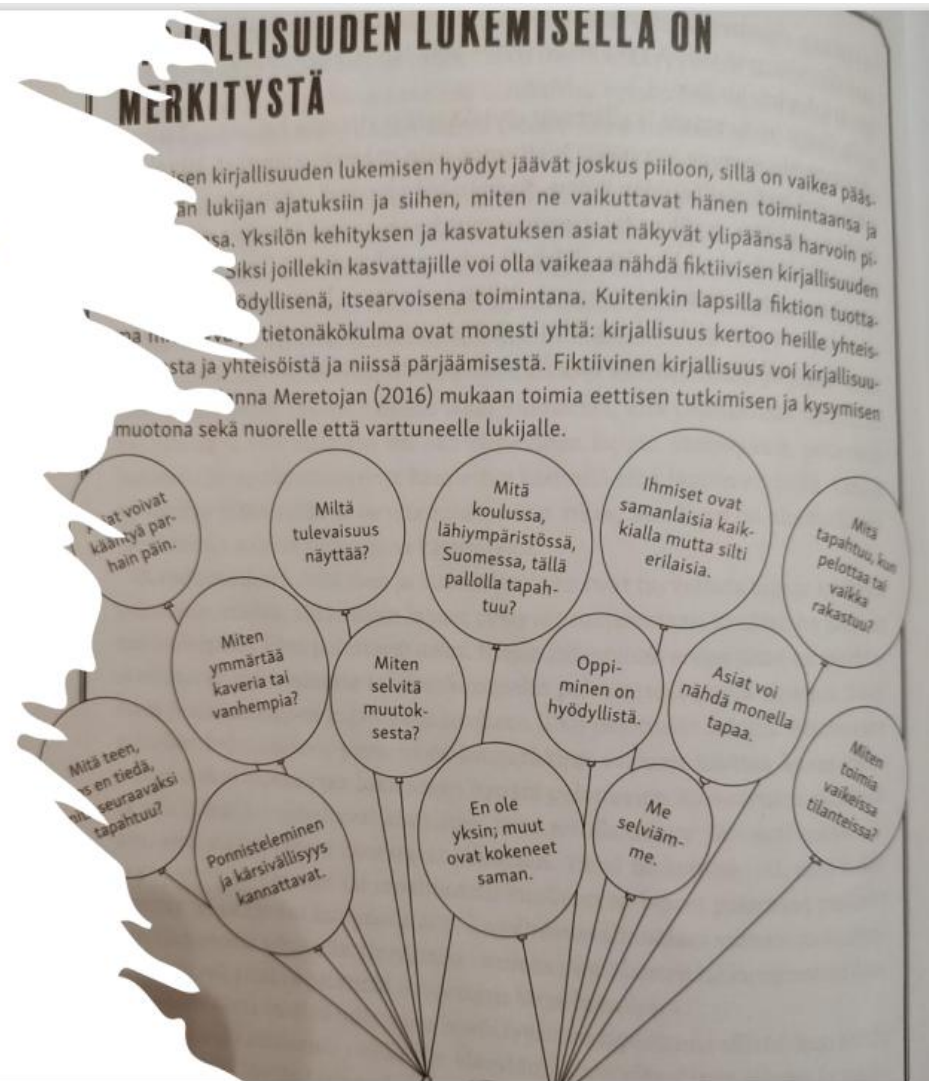
3 Eläytyvä lukeminen

(emphatized reading)

→ lukijan kokemuksellinen suhde tekstiin & lukemiseen
liittyvät luovat menetelmät: tekstien kokeminen moniaistisesti,
jatkaminen luovin työtavoin..

- 1) Mahdollisuus lähestyä kokemuksia ja tunteita etäännytetysti, tekstien välityksellä. Mahdollisuus tavoittaa sekä omia että muiden kokemuksia ja tunteita taidemenetelmien avulla (mediated meaning making).
- 2) Mahdollisuus luoda ja seikkailla mahdollisissa maailmoissa ja toisissa todellisuuksissa (esim. Illyrian kuvitteellinen valtio).
- 3) Oman sisäisen maailman näkyväksi tekeminen ja merkityksellistäminen: Yksilö antaa tekstille merkityksiä omasta sisäisestä maailmastaan käsin. Ryhmä toimii peilinä yksilön antamille merkityksille.
- 4) Ryhmä synnyttää yhdessä monenlaisia näkökulmia ja lähestymistapoja teksteihin & niiden kantamiin ilmiöihin → yhteisö toimii yksilön henkisenä voimavarana (kannattelee, hoitaa, tukee, tarjoaa malleja ja esimerkkejä, lohduttaa).

Aerila & Kauppinen, Sytytä lukukipinä (2019)

Muista yhteisöllinen lukeminen voimavarana

- Älä jätä oppilaita lukemaan yksin.

1) Minimituki

Oppilaat ovat kolmen hengen ryhmissä.

- Tekstejä kierrätetään kussakin ryhmässä siten, että oppilaat lukevat itsenäisesti yhden tekstin kerrallaan ja vastaavat kysymyksiin (n. 5 min), minkä jälkeen teksti siirretään seuraavalle, kunnes kaikki ovat lukeneet kaikki kolme tekstiä.
- Oppilaat jakavat ryhmässä omat vastauksensa yhteen kysymykseen kerrallaan siten, että yksi oppilas puhuu kerrallaan, ja toiset eivät saa keskeyttää tai kommentoida ennen kuin kaikki ryhmän oppilaat ovat kertoneet vastauksensa kyseiseen kysymykseen. Oppilaat täydentävät omia vastauksiaan toisiltaan oppimansa perusteella. Näin käydään läpi kaikki kolme tekstiä.
- Lopuksi aihetta voidaan käydä läpi vielä luokan yhteisessä keskustelussa esim. siitä näkökulmasta,
 - millainen kokonaiskuva aiheesta syntyy tekstien pohjalta
 - mitkä kohdat olivat teksteissä haasteellisimpia ja miksi
 - mistä kysymyksistä ryhmissä syntyi eniten toisistaan poikkeavia vastauksia
 - mitä ajatuksia ja kysymyksiä tekstit herättivät oppijoissa ja mitä he haluaisivat selvittää seuraavaksi.

- Ks. Lisää [Lukemisen tukeminen vuorovaikutuksessa - Monikielisen oppijan matkassa - jyu OKL](#)

Miten innostat lasta lukemaan? (ks. Lähteet seuraavissa dioissa ja lisää lähteitä moduulissa)

- Opettaja ja muut läheiset (perhe, isovanhemmat, harrastuksen aikuiset) ovat lukevan aikuisen malleja.
- Lue oppilaille ääneen.
- Luo ympäristö, joissa kirjoihin on helppo tarttua.
 - esittele oppilaille kirjoja ja lue niistä otteita ääneen (kirjavinkkaus)
 - tarjoa paljon valinnanvaraa (-> huomioi lasten erilainen lukutaito)
 - järjestä näyttely, johon jokainen tuo lempikirjojaan
 - anna aikaa ja tilaa lukemiselle
- Älä kontrolloi aina lukemista (läksy, raportti, koe, tietopohjaiset kysymykset).
- Hyväksy erilaiset tulkinat: älä etsi ”oikeaa vastausta” vaan ole kiinnostunut oppilaiden reaktioista tekstiin.
- Suosi vuorovaikutuksellisia kirjallisuuden käsittelytapoja (parilukeminen, lukupiirit)
- Tee lukemisesta toimintaa.
- Anna oppilaiden vaikuttaa (esim. lukuteemat, lukupaikka)

Aerila, J.-L. & Kauppinen, M. 2019. Sytytä lukukipinä. Pedagogisia keinoja lukuinnon herättelyyn. PS-kustannus: Jyväskylä.

Aerila, J.-L. & Merisuo-Storm, T. 2016. Lukupolkuja. Muutama vekkuli vinkki lukemisen lisäämiseen. Kielikukko 2. [Kielikukko-2-2016-netti.pdf](#)

Ahvenjärvi, K. & Kirstinä, L. 2016. Miksi kirjallisuuden lukeminen on tärkeää? Kielikukko 2. [Kielikukko-2-2016-netti.pdf](#)

Allington, L. and Gabriel, R. E. 2012. Every Child, Every Day. The six elements of effective reading instruction don't require much time or money—just educators' decision to put them in place.

[http://www.nesacenter.org/uploaded/conferences/FLC/2014/handouts/Dan_Feigelson/allington - every child, every day \(2012\).pdf](http://www.nesacenter.org/uploaded/conferences/FLC/2014/handouts/Dan_Feigelson/allington_-_every_child,_every_day_(2012).pdf)

- Milloin opin lukemaan?
- Miten lukutaitoni on kehittynyt?
- Mitä muistan koulun lukukokemuksista?
- Millainen lukija olen nykyisin?
- Mitä luen? Missä luen? Miten käytän aikaa lukemiseen?
 - Suosikki- ja inhokikirjani
 - Parhaimmat ja pahimmat lukukokemukseni
 - Lukuhaasteeni nyt
- Miten hyödynnän omaa historiaani lukemisen opettajana?
- Mitä omasta lukijuudestani kertoisin oppilailleni?

Esimerkki tekstin lukemisen pätkimisestä erilaisin pienryhmätehtävin

LUKUPIIRI YHDESSÄ

- Koulussa**
 - Muodostakaa 3–4 hengen ryhmä, jonka jäsenet lukevat saman kirjan.
 - Taitelkaa paperista lukupiirivihkoset.
 - Kirjoittakaa kanteen kirjan ja kirjailijan nimet. Voitte myös piirtää kirjaan liittyvän kuvan.
 - Jakakaa kirja neljään luku-urakkaan. Kirjoittakaa kunkin luku-urakan sivunumerot lukupiirivihkosen sivuille.
 - Sopikaa, milloin lukupiiri kokoontuu seuraavan kerran, esimerkiksi viikon päästä.
- Kotona**
 - Lue luku-urakka.
 - Tee lukupiirivihkosen ensimmäiselle sivulle ajatuskartta päähenkilöstä.
- Koulussa**
 - Esitellää ajatuskartat toisillenne.
 - Sopikaa, milloin tapaatte seuraavan kerran.
- Kotona**
 - Lue luku-urakka.
 - Valitse yksi kirjan tapahtumapaikoista.
 - Kuvalle paikkaa viidellä virkkeellä tai piirrä siitä kuva.

- Koulussa**
 - Esitellää valitsemanne tapahtumapaikat toisillenne.
 - Sopikaa, milloin tapaatte seuraavan kerran.
- Kotona**
 - Lue luku-urakka.
 - Valitse mielenkiintoinen kohta lukemastasi. Harjoittele lukemaan se ääneen muille.
- Koulussa**
 - Lukekaa valitsemanne kohdat ääneen.
 - Keskustelkaa lukemistanne kohdista.
 - Sopikaa, milloin tapaatte seuraavan kerran.
- Kotona**
 - Lue kirja loppuun. Kirjoita lukupiirivihkosen takakanteen mielipiteesi kirjasta. Perustele mielipiteesi.
- Koulussa**
 - Kertokaa ja perustelkaa mielipiteenne kirjasta.
 - Arvioikaa, miten lukupiiri onnistui. Käyttäkää apuna sivun 168 vinkkejä. Kirjoittakaa arvio lukupiiristä lukupiirivihkosen takakanteen.

